

ת"פ 17984/11/11 - מפעת 1965 (1987) בע"מ נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 17984-11-11 מדינת ישראל נ' מפעת 1965 (1987) בע"מ ואח'

בפני כבוד השופטת אליאנא דניאלי
המבקשת
נגד
המשיבה
מפעת 1965 (1987) בע"מ
מדינת ישראל

החלטה

בפני בקשה להורות על עיכוב ביצוע חילוט ערבות בנקאית אוטונומית בגובה ₪ 700,000 אשר הופקדה על ידי המבקשת לשם הבטחת ביצוע התחייבויותיה במסגרת תיק זה.

הרקע לבקשה

כנגד המבקשת ואחרים ניתן גזר דין ביום 14.7.14 במסגרת הסדר טיעון, בגין ביצוע עבירות מתמשכות על חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, החוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961, חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, ועוד.

במסגרת ההסדר הסכימו הצדדים, בין היתר, כי על המבקשת לקבל רישיון עסק בתוך 28 חודשים מיום מתן גזר הדין, לאחר קבלת אישור המשרד להגנת הסביבה, ולהסדיר בתוך כך את ניהול תחנת המעבר אותה היא מנהלת, תוך עמידה בכל הדרישות להן נדרשת תחנת מעבר. כן הוסכם על הצדדים כי על המבקשת לעמוד בתנאים נוספים אשר פורטו בפרוטוקול.

כערובה לעיכוב ביצוע צו הסגירה ולהבטחת **מלוא** התחייבויותיה, הוסכם כי המבקשת תפקיד ערבות בנקאית אוטונומית בגובה ₪ 700,000.

עוד נקבע, כי ערבות בנקאית זו תחולט על ידי המשרד להגנת הסביבה, בכל מקרה של הפרת התחייבות המבקשת, לאחר מתן הודעה מוקדמת בכתב, בעקבותיה תהא המבקשת רשאית לפנות לבית המשפט בבקשה לעיכוב ביצוע החילוט. כן נקבע כי הערבות תושב למבקשת בתוך 14 ימים ממועד הצגת רישיון העסק למשיבה, או עם סגירת תחנת המעבר.

המבקשת אכן העמידה את הערבות הבנקאית האוטונומית, כמוסכם בין הצדדים. בכתב הערבות עצמו הוצהרו על ידי המבקשת, בין היתר, הדברים הבאים:

"אנו מתחייבים לשלם לכם כל סכום או סכומים עד לסך הנ"ל תוך 14 יום מקבלת דרישתכם הראשונה בכתב שתגיע אלינו, מבלי להטיל עליכם לבסס או לנמק את דרישתכם בתהליך כלשהו או באופן כלשהו.. ומבלי לטעון כלפיכם טענת הגנה כלשהי..".

בהתאם להסכמות שגובשו בין הצדדים בעת הצגת הסדר הטיעון, פנתה המבקשת פעמיים לבית המשפט לאחר מתן גזר הדין, בבקשה לקבלת ארכה טרם כניסת צו הסגירה לתוקף.

ואכן, נעתרתי לשתי פניותיה אלו של המבקשת, וניתנו לה שתי אורכות במסגרתן עוכב צו הסגירה של תחנת המעבר. **הארכה האחרונה פגה ביום 2.12.17.** לא למותר לציין כי הארכות ניתנו בתנאים בהם עוכבה הסגירה מלכתחילה, ובכללם נותרה הערבות הבנקאית על כנה (ר' החלטתי מיום 3.7.17).

כפי שיבואר בהמשך, גם לאחר גזר הדין עברה המבקשת, לשיטת המשיבה, עבירות שונות, ולפיכך הוגשו כנגד המבקשת מספר כתבי אישום נוספים, התלויים ועומדים כעת בבית המשפט ונידונים על ידי מותבים אחרים.

ואולם חרף מספר אורכות שניתנו למבקשת, הן במסגרת הצגת ההסדר והן לאחר מכן, טרם ניתן לה רישיון העסק המיוחל, והרישיון הזמני שניתן פקע לפני למעלה משנה וחצי.

בנסיבות אלו סירבה המשיבה לחדש את רישיון העסק עד להשלמת שדרוג התחנה, וביום 12.3.19 הוגש לבית המשפט במסגרת ת"פ 18587-02-19 המתנהל בפני מותב אחר, הסכם חדש שנחתם בין הצדדים, אשר קיבל תוקף שיפוטי ביום 13.3.19. במסגרת הסכם חדש זה, ובהתאם להחלטה, הפקידה המבקשת ערבות חדשה בסך 1.2 מיליון ₪ (להלן: "הערבות חדשה" או "הנוספת" ו/או "ההסכם החדש").

ביום 8.10.19 הגישה המבקשת בקשה להחזרת הערבות האמורה, ובהחלטתי מיום 22.12.19 נדחתה הבקשה (להלן: "ההחלטה בעניין השבת הערבות"). ערעור על החלטה זו נמחק על ידי בית המשפט המחוזי מרכז.

טענות המבקשת

המבקשת עותרת כאמור להורות על עיכוב ביצוע החילוט, נוכח הודעת המשיבה למבקשת ביום 7.1.20 כי בכוונתה לחלט ערבות זו.

בקשת המבקשת להימנע מביצוע החילוט מושתתת על מספר טענות, אשר תפורטנה להלן:

1. דין הודעת המשיבה על חילוט הערבות להתבטל, שכן המסגרת הנורמטיבית למתן הערבות ותנאיה מעלים תהיות ומציבים סימן שאלה באשר לתקפותה המשפטית.

בעניין זה נטען, כי הערבות ניתנה במסגרת גזר דין, הגם שהחוק אינו מתיר ענישה בדמות של הפקדת ערבות בנקאית הניתנת לחילוט.

2. המשיבה הודיעה על כוונה לחלט את הערבות מבלי שפירטה זכאותה לחילוט, לא פירטה אילו התחייבויות הופרו ולא צירפה כל ראיה. נטען כי ההודעה הוגשה כחלק מניסיון ללחוץ על המבקשת להגיע להסדר בתיק אחר המתנהל נגדה.

על פי הנטען, לא קיימות עילות לחילוט. לא הוכח שהמבקשת הפרה התחייבויותיה במסגרת פעילות תחנת המעבר, וככל שהיו עיכובים הרי שאלו הוסדרו בהסכם החדש וגובו בערבות הנוספת. לחילופין, נטען כי המבקשת נקטה בכל האמצעים על מנת להסדיר את קבלת הרשיון, העיכובים נבעו בשל נסיבות שאינן תלויות בה, ומשכך אין בסיס לחילוט הערבות.

3. המבקשת פעלה בהתאם למנגנון שהוסכם בין הצדדים לשם קבלת רישיון העסק, ואכן קיבלה רישיון זמני ביום 14.11.17, אשר הוארך עד ליום 31.1.19. לדבריה, לא עלו טענות מצד המשיבה בדבר תוקפו המשפטי של הרישיון הזמני.

נטען כי גזר הדין לא היתנה השבת הערבות במתן רישיון קבע, אלא קבע כי הערבות תושב למבקשת עם קבלת הרישיון. עוד נטען בהקשר זה כי הרשות נמנעת מלתת רישיון לצמיתות ממילא, ולפיכך כל רישיון שניתן הוא בבחינת רישיון זמני.

4. ההסכם החדש שנחתם בין הצדדים ואשר קיבל תוקף שיפוטי כאמור, הותנה בהפקדת הערבות הנוספת ויש בו כדי לגלם מצב עובדתי ונסיבתי חדש. המבקשת פועלת בהתאם להסכם זה.

נטען כי ההסכם החדש חליפי להסכם הקודם, והערבות החדשה חליפית לערבות הראשונה, כך שכל שתפר המבקשת את התחייבויותיה כלפי המשיבה, במסגרת ההסכם החדש, תוכל המשיבה לקבל לרשותה את סכום הערבות החדשה.

לפיכך, נטען, לא ניתן לבקש את חילוט שתי הערבויות, שכן בדרך זו עשויה המשיבה להיפרע פעמיים משתי ערבויות מקבילות ושונות בגין אותן הפרות.

5. שיהיו והשתק - על פי ההסדר וגזר הדין הייתה המשיבה אמורה לחלט את הערבות עם הפרת ההתחייבויות, תוך מתן 14 יום שיאפשרו למבקשת להתנגד לבקשה, לתקן את הטעות או לרפא את ההפרה. ואולם, כל הודעה כאמור מצד המשיבה לא ניתנה בזמן אמת ולכן נמנעה האפשרות לרפא את ההפרות.

בעניין זה מפנה המבקשת לסעיף 26 לחוק הערבות, תשכ"ז - 1967, וטוענת כי בהתאם לחוק נדרשת המשיבה להודיע תוך פרק זמן סביר על אי קיום ההתחייבות, על מנת שהמבקשת תוכל לנסות ולתקן את המחדל. ואולם

המשיבה לא פעלה להקטנת הנזקים.

6. פריט 5.1 א של התוספת בצו רישוי עסקים (עסקים טיעוני רישוי), תשע"ג - 2013, קיבל תוקף חוקי רק בשנת 19', ולכן לא הייתה תחולה לפריט זה בעת ההגעה להסדר.

7. מימוש הערבות בשלב זה יפגע כלכלית במבקשת הנמצאת בעיצומן של פעולות שידרוג התחנה. זאת, לצד הערבות המוגדלת החדשה שהופקדה, יביאו להשלכה הרת גורל על מצבה הכספי, והדבר מהווה נסיבה מיוחדת המצדיקה מניעת חילוט הערבות.

8. הערבות שמתבקש חילוטה הוגשה ב-22.12.19 ביוזמת המשיבה כמוצג בתיק נוסף המתנהל כנגד המבקשת בפני מותב אחר, ומשכך סדר הדין מחייב כי המוצג יישאר בידי בית המשפט עד לסיום ההליך המשפטי והפיכת פסק הדין לחלוט. נטען כי רק המותב הדין בתיק האחר מוסמך בסיום ההליך להחזיר את הערבות או לחלטה.

המבקשת תמכה בקשתה במסמכים שונים, ובהם העתקי רישיון העסק הזמני שניתן על ידי המועצה האיזורית חוף השרון מיום 14.11.17 עד 30.4.18 ומיום 1.5.18 ועד 31.1.19, מכתב מהלשכה המשפטית של המשרד להגנת הסביבה לראש רשות הרישוי במועצה המקומית קדומים באשר לתחולתו של פריט 5.1 א של התוספת בצו רישוי עסקים, ועוד.

תגובת המשיבה

בראשית תגובתה הלינה המשיבה על התנהלותה של המבקשת אשר בחרה להגיש את הבקשה במסגרת תיק נוסף המתנהל כנגדה, ולא במסגרת תיק זה. נטען כי הדבר נעשה בחוסר תום לב, באופן המנסה להכשיל את בית המשפט, תוך בחירת מותב ושימוש לרעה בהליכי המשפט. משכך, התבקש לדחות את הבקשה על הסף.

כן נטען כי ערעור אותו הגישה המבקשת על החלטתי בבקשה להשבת הערבות, במסגרתה החלטתי שלא להשיב למבקשת את הערבות, הוגש "בתנאי" שלא תתקבל בקשתה הנוכחית, וכי מדובר במעשה פסול.

באופן מהותי נטען כי בהתאם להסכמת הצדדים, ככל שמבקשת המבקשת להימנע מחילוט הערבות, היה עליה להראות שלא קיבלה את הרישיונות וההיתר החדש בשל סיבות שאינן תלויות בה, וזאת לא עשתה.

מאחר שעסקינן בערבות בנקאית אוטונומית, טענה המשיבה כי אין לקשור בינה לבין עסקת היסוד, נוכח עקרון עצמאות הערבות הבנקאית. משטרם קיבלה המבקשת רישיון עסק ומנגד טרם סגרה את העסק, לא עמדה המבקשת בהתחייבותיה בגין ניתנה הערבות, וקמה למשיבה הזכות לחלט את הערבות. מדובר בדרישת חילוט בגין עילה המופיעה בכתב הערבות ולכן לא חלה על המשיבה כל חובה לנמק ולהוכיח האם וכיצד הפרה המבקשת את עסקת היסוד.

כן נטען כי חלק מטענות המבקשת כבר נידחו על ידי בית המשפט בהחלטות קודמות, וחרף זאת שבה המבקשת וטוענת אותן טענות ממש.

תשובת המבקשת לתגובת המשיבה

המבקשת טענה כי יש להחיל על הבקשה את כללי הפרוצדורה הפלילית, ולדון בבקשה בדומה לאופן בו נשמעות ראיות ומוכרע הדין, כפי שנעשה בעת הפעלת ענישה מותנית או התחייבות. משכך, התבקש כי המשיבה תפרט את העילות העובדתיות והמשפטיות המאפשרות חילוט, וינוהל מעין "משפט זוטא", לרבות שמיעת ראיות, טרם החלטה אם יש להורות על חילוט הערבות.

כן נטען - מבלי לפרט או להציג ראיה כלשהי - כי העיכובים בקבלת הרישיון נבעו מסיבות שאינן תלויות במבקשת.

עוד טענה המבקשת **לראשונה**, כי **הערבות אינה ערבות עצמית אוטונומית** אלא כתב ערבות.

לטענתה, עם קבלת הרישיון הזמני היא הייתה זכאית לקבל לידיה בחזרה את הערבות, כעולה מגזר הדין.

אשר לטענה כי ההסכם החדש הוא חליפו של ההסכם הקודם, היפנתה המבקשת לעדות מנהל המחוז מר גדעון מזור מיום 12.1.20 במסגרת ת"פ 18587-02-19, ממנה נלמד, על פי הנטען, כי ההסכם החדש אמור להביא את התחנה למצב המשפטי הנדרש על ידי המשיבה.

השלמת טיעוני המשיבה

הערבות הבנקאית ניתנה במסגרת פסק דין שנתן תוקף להסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים, ולפיכך יש לדחות את טענות המבקשת אשר לכללי הפרוצדורה הפלילית מחוסר רלבנטיות. המשיבה הרחיבה ועמדה על חשיבות מוסד הסדרי הטיעון על פי ההלכה, ועתרה לכבד את הסכמת הצדדים בענין זה.

נטען כי במסגרת ההסדר שבין הצדדים ניתן למבקשת פרק זמן משמעותי לשם הסדרת רישיון העסק, וכערובה להתחייבויותיה ועל מנת להבטיח כי תפעל להסדרת הרישיון העמידה המבקשת את הערבות הבנקאית. בהמשך הסכימה המבקשת עצמה כי הערבות תהא בתוקף גם בתקופת האורכה אשר ניתנה לבקשתה, ולפיכך, יש משום עזות מצח בטענה הנוכחית, בחלוף כ-6 שנים ממועד מתן גזר הדין, כנגד הערבות. הובהר כי בהיעדר ערבות, לא הייתה המשיבה מסכימה להסדר שהוצג, ובקשת המבקשת כעת חותרת לפיכך תחת ההסדר ופוגעת בעקרון ההסתמכות.

בהתאם להסדר, על המבקשת הנטל להראות כי נקטה בכל האמצעים לשם הסדרת התנהלותה, ואולם המבקשת לא טענה כל טענה עניינית אשר לעמידתה בהתחייבויותיה, היא אינה אווזת ברישיון לעסק, וגם ההיתר הזמני שניתן לה לא עמד בתנאי פסק הדין, שכן לא ניתן בהסכמת המשיבה. בעתירה מנהלית אותה הגישה המבקשת, עת"מ 75011-01-19

(מחוזי מרכז), נקבע כי אכן המבקשת פעלה ללא רישיון עסק קבוע.

בנסיבות אלו נטען כי פניית המבקשת לבית המשפט נעשתה תוך שימוש ציני בהליכי המשפט, והתבקש לדחות את הבקשה ולהשית על המבקשת הוצאות הולמות.

השלמת טיעוני הצדדים בעל פה

בדיון שהתקיים ביום 26.7.20 חזר ב"כ המבקשת על טיעוניו, ועתר לשמיעת ראיות טרם החלטה בדבר חילוט הערבות. נטען כי לא ניתן לחלט ערבות באופן אוטומטי, תוך הפנייה לפסיקה בסוגיה.

כן חזר ב"כ המבקשת גם על טיעוניו בכל הנוגע לאי תחולת המפרט האחיד להפעלת תחנת מעבר, על פי סעיף 5.1 א לתקנות, בעת ההגעה להסדר הטיעון. נטען כי לא הובאו ראיות שיצביעו על כך שהמבקשת אינה עומדת בתנאים להפעלת תחנה ולקבלת רישיון.

לשיטתו, אם רוצה המשיבה לחלט את הערבות, ייתכן שיש מקום לחכות להרשעה בתיק הנוסף.

ב"כ המשיבה הבהירה מנגד כי כתב האישום שהוגש בשנת 2011 מייחס למבקשת עבירות שבוצעו בשנים 2007 - 2008. בהתאם להסכמות משנת 2014, במסגרת הסדר הטיעון, היה על המבקשת לעמוד בכל הדרישות והתנאים להפעלת תחנת מעבר לפסולת מעורבת תוך 28 חודשים מיום גזר הדין, ובכלל זה לאחוז ברישיון עסק לאחר קבלת אישור המשרד להגנת הסביבה. ואולם המבקשת לא נקטה בכל האמצעים ולא עמדה בתנאים המחייבים אותה בהסדרת תחנת המעבר, וטרם קיבלה רישיון עסק.

אם לא די בכך, הרי שהמבקשת אף המשיכה לייצר מפגעים, ולפיכך הוגש כנגדה כתב אישום נוסף שעניינו במפגעים האמורים.

כן נטען כי המבקשת לא הציגה כל ראיה על מנת ללמד כי הרישיון לא ניתן לה מסיבות שאינן תלויות בה, וכי ההסדר החדש לא בא במקומו של ההסדר אליו הגיעו הצדדים בשנת 2014.

המשיבה הוסיפה וטענה כי המבקשת מתנהלת באופן שאינו שקוף, טוענת טענות שונות בפני גופים שונים, הגישה כאמור את הבקשה הנוכחית בפני מותב שאינו דן בתיק זה אלא בתיק אחר, הגישה ערר על החלטתי מחודש דצמבר 19' לבית המשפט המחוזי אולם ביקשה לעכב את הדיון בערר, ונהגה כמתואר על מנת להביא לדחיית הקץ ולהימנעות מחילוט הערבות, תוך בזוז משאבי בית המשפט ופגיעה בסביבה.

דין

כמפורט לעיל, הצדדים הגיעו בחודש נובמבר 2014 להסכמות במסגרת הסדר טיעון אשר הוצג בבית המשפט ואומץ על ידו. במסגרת זו הוסדר המנגנון לעיכוב צו סגירה לעסקה של המבקשת, והוסכם כי המבקשת תפעל לקבלת רישיון

העסק לאחר קיבלת אישור המשרד להגנת הסביבה. לצורך הבטחת התחייבויותיה אלו וכערובה לעיכוב ביצוע צו הסגירה לתחנת המעבר, העמידה המבקשת ערבות בנקאית אוטונומית בגובה ₪ 700,000.

עוד הוסכם, כי במידה ותבקש המשיבה לחלט את הערבות, תודיע על כך למבקשת, אשר תוכל לפנות לבית המשפט בבקשה להימנע מביצוע החילוט.

בעת הנוכחית, בחלוף כ-6 שנים ממתן פסק הדין, וחרף אורכות שניתנו למבקשת, טרם הסדירה המבקשת את התנהלות תחנת המעבר, לא קיבלה רישיון עסק כדין, ואין בידיה את מלוא האישורים הנדרשים בהתאם להסדר הטיעון.

על רקע זה הודיעה המשיבה למבקשת כי היא מבקשת לחלט את הערבות שהופקדה. פניית המבקשת לבית המשפט בבקשה להימנע מכך, נעשתה בהתאם למנגנון עליו הוסכם.

כמבואר לעיל, המבקשת פעלה לאורך השנים בהתאם למנגנון עליו הסכימו הצדדים בהסדר הטיעון, ובכלל זה פנתה פעמיים לבית המשפט בבקשה למתן ארכה טרם מימוש צו הסגירה שניתן לתחנה.

בנסיבות אלו יש להצר על טענות המבקשת, בעת הנוכחית, כי קיימים סימני שאלה באשר לתקפות המשפטית של הערבות עליה חתמה.

אין בידי לקבל את טענות המבקשת כעת, לפיהן החוק אינו מאפשר חתימה על ערבות שכזו במסגרת גזר הדין, טענות החותרות תחת הסדר הטיעון אותו גיבשה המבקשת, ולאורו פעלה לאורך השנים, ומוטב היה כי טענות אלו לא תיטענה. לא למותר לציין בהקשר זה כי המבקשת עצמה הסכימה כי הערבות הבנקאית תמשיך לעמוד בתוקף בתקופת הארכה, במסגרת לפחות אחת מבקשותיה להארכת עיכוב הביצוע לצו הסגירה (ר' הודעתה מיום 14.6.17).

אין מקום להכביר מילים באשר לחשיבות מוסד הסדר הטיעון, ובענין זה יש ליתן משקל ממשי לטענת המשיבה, אשר הבהירה כי ככל שהיתה יודעת בזמן אמת כי המבקשת תכפור באפשרות לחלט את הערבות, לא היתה מגיעה עמה להסדר שהוצג בבית המשפט.

אף באשר לטענות בדבר תוקפו של ס' 5.1 לתוספת בצו רישוי עסקים (עסקים טיעוני רישוי), תשע"ג - 2013, הרי שבאופן מהותי ייאמר כי דומה שהמבקשת עצמה אינה חולקת על כך שאינה אוחזת כעת ברשיון עסק, אינה חולקת על כך שעליה לקבל רישיון, ולפיכך שאלת תקפותו של סעיף מסוים בצו הינה משנית למכלול הנדון.

זאת ועוד, בהודעתה המצויינת לעיל מיום 14.6.17, הסכימה המבקשת כי מתן הארכה טרם כניסת צו הסגירה לפועל, תותנה בין היתר בעמידת המבקשת בס' 5.1 למפרט האחיד, וגם בנסיבות אלו יש להצר על כפירתה כעת בחובתה לעשות כן מלכתחילה, ועל טענתה כי ההסדר בין הצדדים הוא VOID.

בנסיבות האמורות, משהמבקשת עדיין אינה אוחזת ברשיון, לא ניתן לקבל את טענתה לפיה רשיון העסק הזמני שניתן לה ביום 14.11.17 הצדיק את השבת הערבות. לא למותר לציין כי אף המבקשת עצמה לא סברה כך בזמן אמת, ולא עתרה להשבת הערבות. אף אם אצא מנקודת הנחה כי הרשות נמנעת מליתן רשיונות לצמיתות, הרי שאין חולק כי הרשיונות הזמניים שניתנו למבקשת מאז גזר הדין ניתנו לה הגם שלא עמדה בתנאים הנדרשים לקבלת רשיון, ובוודאי שלא בהתאם לדרישות המשרד להגנת הסביבה. יוזכר בהקשר זה כי לטענת המשיבה הרשיון הזמני ניתן ללא אישורה, בניגוד להסכמות במסגרת ההסדר.

לא ניתן לקבל גם את טענת המבקשת לפיה ההסכם החדש בא בנעליו של הסדר הטיעון, וכי גם הערבות החדשה באה בנעלי הערבות הנידונה. המשיבה טענה כי הדברים הובהרו למבקשת במסגרת המשא ומתן טרם החתימה על ההסדר החדש, ואכן, במסגרת הדיון בבקשה להשבת הערבות צירפה המשיבה חלק מטיטוט ההסכם החדש, בו צוין במפורש ע"י המשיבה כי ייתכן שהערבות הנוכחית תמומש - ללא קשר לערבות החדשה.

חזקה כי לו היו מסכימים הצדדים כי הערבות החדשה תבוא חלף הערבות הנדונה, היה הדבר מצוין מפורשות בהסכם, והצדדים אף היו פועלים להשבת הערבות הקיימת. יתרה מכך, ס' 6.11 להסדר החדש מבהיר מפורשות כי - **"אין בהסכמות דלעיל בכדי למנוע מהמשרד להגנת הסביבה לנקוט בכל הליך משפטי על פי דין (אזרחי, מנהלי או פלילי), לרבות הליכי ביזיון, נגד הנאשמים או מי מטעמם על הפרות שבוצעו עובר לחתימה על הסדר זה"**, ומכאן שההסדר אינו בא במקום הליכים או הפרות קודמות להסדר אותן ביצעה המבקשת.

בנסיבות אלו אין בידי לקבל את הטענה כי יש בעדות מנהל המחוז במסגרת תיק אחר כדי ללמד כי ההסכם החדש החליף את ההסדר הקודם, ואינו נוסף עליו.

אף בטענה כי מדובר בכפל ערבויות ובכפל פירעון אפשרי למשיבה אין ממש, שכן כאשר תלויים ועומדים כנגד המבקשת מספר כתבי אישום נוספים, הרי שכל אחת מהערבויות יש בה כדי לשמש ערובה להבטחת התחייבויות המבקשת בגין כתב אישום שונה או התחייבות שונה כלפי הרשות, ואלו ניתנו לכאורה בשל ביצוע נפרד ושונה של עבירות.

אשר לטענה כי המשיבה הודיעה על כוונה לחלט את הערבות מבלי שפירטה זכאותה לחילוט ואלו התחייבויות הופרו, ייאמר כי במכתב ההודעה על כוונת החילוט שנשלח למבקשת ביום 7.1.20, צוין כי החילוט נעשה בהתאם לפסק הדין ולהחלטות מיום 3.7.17, ו-23.12.19, בעקבות הפרת התחייבויות המבקשת המפורטות בהחלטות דנן. יוטעם בהקשר זה כי בהחלטות מיום 3.7.17 ציינתי כי לטענת המשיבה, פועלת הנאשמת תוך תפעול לקוי של תחנת המעבר, מקימה בכך חשש לגרימת מפגעים, ואינה עומדת בדרישות חוקים שונים, ובהם חוק שמירת הניקיון תשמ"ד-1984 וחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008.

מנגד, **המבקשת לא תמכה טענותיה הנוכחיות, לפיהן ככל שהיו עיכובים בהסדרת תחנת המעבר אלו היו בשל נסיבות שאינן תלויות בה, ולא תמכה בראיות כלשהן את טענתה כי נקטה בכל האמצעים על מנת להסדיר את התחנה.**

כאן המקום להקדיש מספר מילים למעמדה של הערבות הבנקאית האוטונומית.

בהתאם לפסיקה, ערבות בנקאית אוטונומית עומדת בפני עצמה, ללא קשר לעסקה שנעשתה בין החייב לבין הנושה. היא משמשת כמעין צ'ק פיקדון פתוח ובר פירעון אותו ניתן לממש אל מול הבנק, עם הפרת החוזה או התנאים לשמה ניתנה.

על הבנק להעביר למוטב את הסכום במלואו, מבלי שיהא עליו לבקש ממנו לנמק או להוכיח את דרישתו, ולפיכך ניתנת הערבות למימוש ללא צורך בהוכחת עילה למימושה. משום כך מוגדרת היא כאוטונומית.

בע"א 11123/03, ט.ש.ת. **חברה קבלנית לבניין בע"מ נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 2.10.05 (פורסם בנבו), נידונה בקשה דומה לבקשה שבפניי, להימנע מחילוט ערבות. בית המשפט העליון עמד על עקרון העצמאות, המקנה לערבות מעמד עצמאי, לצד מתן ביטחון למוטב כי יוכל לממש את הערבות בהתקיים התנאים הנקובים בכתב הערבות. נפסק כי מניעה "מהנערב לחלט את הערבות, עשוי לגרוע מתכליתה של הערבות הבנקאית לשמש כאמצעי חשוב להקניית ביטחון ויציבות בעסקאות מסחריות", וכן כי -

"עצמאותה של הערבות הבנקאית שלפנינו, נלמדת מנוסח כתב הערבות, לפיו הבנק התחייב לשלם כל סכום שיידרש לשלמו בגבולות סכום הערבות בלא שהמשיבה תהא חייבת להמציא "כל הנמקה, ראיה, פס"ד, או אסמכתא משפטית אחרת". נוסח כזה, המזכה את הנערב בפירעון הערבות בלא שזה יהא חייב לבסס את הדרישה, נחשב כסממן העיקרי אשר מאפיין את האוטונומיה של הערבות הבנקאית".

לפיכך, בהתאם להלכה הפסוקה על הערב לשלם את הערבות עם דרישת הנערב, מבלי שהלה יצטרך לבסס את דרישתו.

בהתאם להלכה, קיימים שני חריגים לעקרון העצמאות של הערבות הבנקאית: חריג המרמה וחריג הנסיבות המיוחדות. חריג המרמה מתקיים רק במקום בו בוצע מעשה תרמית חמור מצד המוטב - ודבר שכזה לא נטען על ידי המבקשת בפניי.

חריג ה"נסיבות המיוחדות" מתקיים כאשר קיימות נסיבות מיוחדות שעניינן "התנהגות חמורה במיוחד של הנערב, אף שאינה מגיעה כדי מרמה", או התנהגות שרירותית מצד הנערב, התנהגות המונעת בעליל משיקולים זרים, וכיוצא בזה. כבר במסגרת ע"פ 3130/99, **שובל הנדסה ובנין (1988) נגד י.ש.מ.פ. חברה קבלנית לבנין בע"מ ואח'**, ניתן ביום 25.2.04, נקבע כי כדי להיכנס לגדרו של חריג "הנסיבות המיוחדות", אין די בקיום מחלוקת חוזית בין הצדדים לעיסקת היסוד, אלא בהתנהגות חמורה או שרירותית של המוטב בבואו לדרוש את חילוט הערבות.

טענת המבקשת כי המשיבה מבקשת לחלט את הערבות על מנת להפעיל עליה לחץ לשם הגעה להסדר טיעון לא נתמכה בראיה כלשהי או תצהיר, ואיני מוצאת כי היא עולה כדי הנסיבות המיוחדות המוגדרות בפסיקה.

זאת ועוד, נפסק כי -

"הפעלתם של חריגים אלה, נקבע בפסיקה, צריך שתיעשה במשורה, "כשעל בית המשפט לשקול את הצורך להגן על מוסד הערבות, ומנגד לו - את הצורך למנוע מימוש ערבויות בידי מוטב הננוע במרמה או בחוסר תוך לב ואי הגינות בולטים" (ע"א 11123/03, ט.ש.ת חברה קבלנית לבניין בע"מ, המצוין לעיל).

דברים דומים נפסקו גם ברע"א 2502/13, האחים שגראוי ייזום ובנייה בע"מ נ ג די החזקות דירות יוקרה בע"מ, ניתן ביום 14.4.13 (פורסם בנבו):

"כידוע, ערבות בנקאית אוטונומית מהווה חיוב עצמאי הניתן למימוש על ידי המוטב ללא תלות בעסקת היסוד. לעיקרון זה, הקרוי "עיקרון העצמאות", תכלית חשובה - הוא משחרר את המוטב מן הצורך לנהל הליכים משפטיים בקשר לעסקת היסוד וכך מאפשר מימוש מהיר ויעיל של כספי הערבות, באופן שמגביר את הוודאות והיציבות בחיי המסחר. לצד עיקרון זה, חל על הערבות "עיקרון ההתאמה" המבטיח כי מימוש כספי הערבות יעשה אך בהתקיים התנאים הקבועים בכתב הערבות".

גם באותו ענין טענה המבקשת כי חילוט הערבות נעשה ללא סיבה ובניגוד להסכם שבין הצדדים, וכן טענה כי בין הצדדים נכרת הסכם מחייב חדש. ואולם בתי המשפט המחוזי והעליון דחו את הטענה, ובבית המשפט העליון נקבע - **"המבקשת לא הרימה את הנטל הלכאורי שהוטל עליה להראות כי חילוט הערבות נעשה באופן שרירותי או בחוסר תום לב בולט וקיצוני באופן שיצדיק את מתן צו המניעה המבוקש".**

הוטעם כי -

"במסגרת בחינת הבקשה למתן צו מניעה זמני שימנע את מימוש הערבויות אין צורך לבחון את טענות הצדדים ההדדיות ביחס להפרות של הסכם הפשרה וחוזי הביצוע (עסקת היסוד). טענות אלה הן טענות חוזיות "רגילות" אשר כזכור אין בהן כדי למנוע בשלב הנוכחי את מימוש הערבות הבנקאית, נוכח אופיה האוטונומי והבלתי-תלוי. דברים אלו יפים גם לעניין טענת המבקשת לשיהוי במימוש הערבויות ולטענתה כי סכום כספי הערבויות שמימושו מתבקש גבוה מההוצאות שהוציאו המשיבות בפועל לתיקון הליקויים. טענות אלה מקומן בהליך העיקרי והן אינן מקימות עילה למתן צו זמני שימנע את מימוש הערבויות".

כן נפסק כי על בית המשפט להיזהר בנותנו פרשנות לערבות האוטונומית, כאשר הוא בוחר שלא לאפשר מימושה, שכן בכך עלול הוא לפגוע במהותה.

בהחלטתי מיום 7.6.20 קבעתי כי ככל שברצון המבקשת לטעון כי נקטה בכל האמצעים על מנת להסדיר את התנהלותה, כנדרש בהסדר, או לתמוך את טענותיה המפורטות בבקשה, תצטייד במסמכים רלוונטיים לשם הצגתם במועד הדיון, ואולם המבקשת לא עשתה כן.

בנסיבות האמורות, משהעמידה המבקשת ערבות בנקאית אוטונומית, מוטל עליה הנטל להראות בחלוף 6 שנים ממועד גזר הדין, כי נקטה בכל הפעולות הנדרשות לשם קבלת רישיון העסק. ואולם המבקשת אך טענה באופן לקוני וללא כל פירוט כי העיכובים נבעו מסיבות שאינן תלויות בה, מבלי שהציגה ראיה כלשהי על מנת לתמוך בטענה זו.

פנייתה הנוכחית מרוקנת למעשה מתוכן את הסכמת הצדדים אשר אושרה על ידי בית המשפט לפני שנים, מביאה לסרבול ההליך, באופן אותו רצו הצדדים מלכתחילה למנוע, ואיני מוצאת בה ממש.

טענת המבקשת כי טרם חילוט הערבות יש להמתין להרשעתה במסגרת תיק נוסף, או לנהל הליך של הבאת ראיות, חותרת תחת המנגנון של ערבות בנקאית אוטונומית, ואין לקבלה.

כך גם אין בידי לקבל את הטענות בדבר שיהוי והשתק. אף אם אניח כי ניתן היה לחלט את הערבות מוקדם יותר, יש להצר על העלאת הטענה כי היה מקום לעשות כן, חלף שבח המשיבה כי לא פעלה לחילוט הערבות מיד בהזדמנות הראשונה, ונתנה הזדמנויות נוספות למבקשת להסדיר את קבלת הרישיון. לא למותר לציין כי המשיבה טענה, במענה לטענות דומות אשר נטענו בהליכים קודמים, כי נמנעה מחילוט הערבות נוכח בקשת המבקשת למיצוי המשא ומתן בין הצדדים.

טענות אלו אף אינן מתיישבות עם בקשותיה החוזרות של המבקשת מבית המשפט להורות על מתן אורכה, ולהימנע הלכה למעשה מסגירת העסק או חילוט הערבות.

זאת ועוד, כאמור, בהתאם להלכה הפסוקה לערבות בנקאית אוטונומית מעמד יחודי, אשר נועד לפשט את ההליכים, ולהוות בטוחה פשוטה לישום. בנסיבות אלו, לא ניתן לקבל את טענת המבקשת לפיה היה על המשיבה לאפשר לה לתקן את הטעון תיקון (מה גם שכאמור - ניתנו למבקשת מספר שנים לתיקון הטעון תיקון - ואולם הדבר לא נעשה עד עתה).

טענת המבקשת לפגיעה כלכלית בה ככל שתחולט הערבות, משום שהיא נמצאת בעיצומן של פעולות שידרוג התחנה, לצד הטענה כי הדבר מהווה נסיבה מיוחדת המצדיקה מניעת חילוט הערבות, לא נתמכו בראיה כלשהי ולו בתצהיר, באשר ליחס שבין עלות השדרוג לבין יכולותיה של המבקשת, ואיני מוצאת בה הצדקה להימנעות מהחילוט.

אשר לטענה כי לא ניתן לחלט את הערבות שכן היא הוגשה כמוצג במסגרת תיק אחר המתנהל כנגד המבקשת, לצד

הטענה כי רק המותב הדין בתיק האחר מוסמך בסיום ההליך להחזיר את הערבות או לחלטה - דומה כי ניתן להסתפק בקביעה כי מוטב היה שלא לטעון טענה זו, אשר אין בה ממש.

סיכום ומסקנות

כמבואר בהרחבה לעיל, כנגד המבקשת ניתן גזר דין במסגרת הסדר טיעון בשנת 2014.

במסגרת הסדר הטיעון העמידה המבקשת ערבות בנקאית אוטונומית, לשם הבטחת עמידתה בהתחייבויותיה, ועיקרן עמידה בתנאי החוק וקבלת רשיון עסק.

חרף מספר אורכות שניתנו למבקשת, פקע רשיון העסק הזמני האחרון שניתן למבקשת לפני למעלה משנה וחצי.

המבקשת טרם קיבלה רשיון עסק העולה בקנה אחד עם ההסדר שגובש בין הצדדים, ולא עמדה בהתחייבויותיה. כאמור, במסגרת כתב אישום נוסף שהוגש כנגד המבקשת, בת"פ 18587-02-19, היא אף מואשמת בניהול תחנת המעבר שלא כדין, בזיהום האוויר והמים, ועוד.

דחיתי לעיל את טענתה של המבקשת כי ההסדר שגובש בין הצדדים, ולאורו פעלה משך שנים, בטל, וכן דחיתי את טענתה כי הסדר חדש אליו הגיעו הצדדים, וערבות נוספת אשר ניתנה במסגרתו משהוגש נגד המבקשת כתב אישום נוסף, באו להחליף את ההסכם והערבות הנדונים במסגרת תיק זה.

בהחלטתי בבקשה להשבת הערבות, מחודש דצמבר 19', קבעתי כי האורכה האחרונה אשר ניתנה למבקשת למילוי התחייבויותיה במסגרת הסדר הטיעון, פגה בחודש דצמבר 17', קרי לפני כמעט שלוש שנים.

הערבות הבנקאית אותה הפקידה המבקשת הינה בהתאם להסכמת הצדדים ועל פי נוסח הערבות, ערבות בנקאית אוטונומית.

הגם שאין חולק שהמבקשת נקטה בפעולות מסוימות על מנת להסדיר את קבלת הרישיון, היא לא הציגה ראיות על מנת לתמוך בטענתה כי נקטה בכל האמצעים על מנת להסדיר את התחייבויותיה בהתאם לאמור בפסק הדין, ובוודאי שלא הרימה את הנטל על מנת לשכנע כי אי קבלת הרישיון אינו תלוי בה.

לא למותר לציין כי דברים דומים נקבעו במסגרת עת"מ 75011-01-19, עתירה מנהלית אותה הגישה המבקשת, במסגרתה ביקשה כי רשות הרישוי במועצה האזורית חוף השרון והמשיבה, יבהירו מדוע לא ניתן לה רשיון עסק ומדוע לא יוארך הרישיון הזמני.

בית המשפט המחוזי מרכז, מפי כבוד השופט שילה, קבע כי לא הוכח, ואף לא נטען מפורשות, כי המבקשת עמדה בהתחייבויותיה במסגרת הסדר הטיעון, והעתירה נדחתה.

משלא עמדה המבקשת בהתחייבויותיה בהתאם לפסק הדין, רשאית המשיבה לחלט את הערבות.

בהתאם לפסיקה עליה עמדנו, המשיבה אינה מחויבת בהנמקה כלשהי, וכך גם הובהר מפורשות בכתב הערבות אותו העמידה המבקשת. חרף זאת, הודעת המשיבה בדבר כוונתה לבצע את החילוט מפנה להחלטות שונות, בהן צוין כי לשיטת המשיבה, המבקשת פועלת תוך תפעול לקוי של תחנת המעבר, ואינה עומדת בדרישות חוקים שונים המפורטים בהחלטות אלו.

נוכח המכלול המתואר לעיל, באתי לכלל מסקנה כי אין מקום להיעתר לבקשת המבקשת, ואני קובעת כי המשיבה זכאית לממש את הערבות שהועמדה לזכותה.

טרם סיום, לא ניתן להתעלם מהפרוצדורה החריגה והלא מקובלת, בלשון המעטה, בה נקטה המבקשת בבקשתה לעיכוב ביצוע החילוט.

למרבה הצער, אין מנוס ממסקנה כי המבקשת אשר עשתה שימוש לרעה בהליכי משפט, ואף עלולה היתה להביא לעיוות דין ולהכשיל את בית המשפט, כטענת המשיבה.

המבקשת הגישה את הבקשה לעיכוב ביצוע החילוט במסגרת תיק אחר המתנהל בין הצדדים, שעניינו כתב אישום חדש שהוגש נגדה, בפני מותב אחר, ולא במסגרת התיק בו ניתן גזר דין, ובניגוד לעובדה כי עד עתה הוגשו בקשותיה במסגרת תיק זה - בהתאם לדין ולהסכמת הצדדים.

בנסיבות אלו, מוצאת אני ממש בטענת המשיבה, לפיה דומה כי מדובר בניסיון פסול לבחור מותב.

אף באופן מהותי, טענת המבקשת כי ההסכם אליו הגיעה עם המשיבה לפני 6 שנים, אשר קיבל תוקף של פסק דין ולאורו פעלה לאורך שנים, אינו תקף והוא VOID, הינה טענה פסולה ומקוממת אשר מוטב היה שלא להעלותה.

טענותיה הנוספות והתנהלותה המתוארת לעיל, ובכללן הטענה כי לא ניתן לחלט ערבות מאחר שזו הוגשה כמוצג במסגרת תיק אחר, הגשת ערעור על החלטה קודמת ובקשה מבית המשפט המחוזי לעכב את הדיון בערעור עד להחלטה בבית המשפט קמא, העלאת טענת פסלות, לראשונה, משנתבקשה להגיב לתגובתה החריפה של המשיבה לבקשה לעיכוב ביצוע, ועוד טענות אשר מוטב היה שלא לטעון - מעשים וטענות אלו תומכים במסקנה בדבר שימוש לרעה בהליכי המשפט, עשיית מעשה שלא יעשה, נסיון מחטף ונסיון לדחיית הקץ. לא למותר לציין כי בערעור שהוגש על החלטתי האמורה לבית המשפט המחוזי (ע"פ 45882-01-20) נקבע כי המבקשת תעדכנו במצב הדברים עד לתאריך מסוים, ואולם המבקשת נמנעה מלעדכן את בית המשפט, ובנסיבות אלו נסגר התיק. אף בהתנהלות זו יש כדי לתמוך במסקנה בדבר ניסיונות להביא עוד ועוד להתמשכות ההליכים, ולהיעדר הכרעה.

בנסיבות אלו, אני מוצאת ממש בעתירת המשיבה להשית על המבקשת הוצאות משמעותיות, ולפיכך

מטילה עליה הוצאות בגובה 10,000 ₪ לטובת הקרן לשמירת הניקיון.

ההוצאות תשולמנה עד ליום 1.10.20.

הבקשה נדחית.

זכות ערעור כדין.

ניתנה היום, י"ז אלול תש"פ, 06 ספטמבר 2020, בהעדר
הצדדים.